

Izhaja — izzemlj. ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolaj se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcijskega lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.— pol leta L 32.— in cel. leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezna številka v Trstu in okolici po 20 stotnik. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stot. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavzotov, mm po L 2.—. — Mali oglasi po 2) stot. beseda, najmanj pa L 2.—. — Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Govor poslanca drja Wilfana v italijanski zbornici Zgodovinske izjave našega parlamentarnega zastopstva

Prinašamo v izvirniku zgodovinske izjave našega parlamentarnega zastopstva, ki jih je podal pretekli teden dr. Wilfan v italijanski zbornici. Kakor je iz naslednjega razvidno, je prinesel italijanski tisk in celo poluradni dopisni urad »Stefani« Wilfanov govor v potvorenih obliki.

Častiti kolegi! Moram poslati vnaprej izjavo, analogno tisti, ki jo je že napravil poslanec nemške skupine, in sicer izjavljal v formalnem oziru skupina jugoslovenskih poslancev, izvoljenih v novih pokrajinah, kakor sledi:

Skupina jugoslovenskih poslancev izvoljenih v novih pokrajinah izjavlja v formalnem oziru kar sledi:

Jugoslovenski poslanci imajo in zatrjujejo pravice rabiti svoj jezik, ko vršijo svoje funkcije, posebno tudi ko govorijo v zbornici.

Ta pravica obstoji, ne da bi bilo treba izrecnega priznanja, ker je pogoj in posledica najelementarnejše slobode za poslance in volilce, in ker je naba te pravice najneposrednejši in najupravičenejši izraz nepotlačne njihove narodne zavesti in časti.

Ta pravica obstoji tudi zato, ker se mora, če jo čl. 62. ustave izrecno priznava za francoski jezik, v korist poslancev in senatorjev, ki pripadajo deželam, kjer je ta jezik v rabi, smatrati za obstoječo po neogibni analogiji tudi glede jugoslovenskega jezika in zastopnikov dežel, kjer se ta jezik govori in ki so bile priključene h kraljevini šele po proglasitvi ustave.

Jugoslovenski poslanci zaupajo, da se ta njihova pravica izrecno prizna. V tem pričakovanju, a s pridržkom, da se brez oziroma na to, vsak čas, kadar se jim bo videlo umestno, lotijo rabe lastnega jezika, se bodo za sedaj omejevali na to, da bodo svoje misli prevajali na italijanski jezik.

Častiti kolegi! Moram priznati, da sem nekoliko plah, ko začenjam privrkat govoriti v tej zbornici kot zastopnik jugoslovenskega ljudstva, ki je bilo sedaj priključeno kraljevini. Naš položaj je najbolj delikaten. Pripadamo narodu, ki je pred kratkim končno vstvaril svojo narodno državo. S tem narodom nas družijo skupnost rodu, jezika, čustva, tradicij, in mi ne moremo zatajiti tega naravnega nerazdružnega edinstva. Z druge strani vemo in znamo, da smo postali državljani italijanske kraljevine. Obstojata konflikt med dolžnostjo državljanstva in političnem pomenu in med čustvom narodnosti v etničnem pomenu. Gledali bomo, da najdemo v tem konfliktu izhod, in menimo, če bomo tukaj odkrito izpovedovali svoje narodno čustvo in svoje pojmovanje narodnosti in nacionalizma, da najdemo ravno v italijanskem parlamentu moč, ki nas bo do razumele. (Odobravanje.)

Za nas država ni najvišje, za nas je najvišje narod, ponavljam, nacija v etnično zgodovinskem pomenu. O tej točki smo sporazumni. Mi je do tega da naglasim, da smo samo v tem pomenu nacionalisti, ne pa takšni nacionalisti, kakor se mi vidi, da so tisti, ki se v tej dvorani ponašajo s tem imenom. Tisti nacionalizem, ki ga jaz zavračam z vsem srcem, ni nacionalizem, ni ljubezen do lastnega naroda, ampak imperializem, je sovraštvo, ne ljubezen (komentiranje). S tistim nacionalizmom nimamo nič skupnega in povdarjamo to, ker vemo da posebno naši sodeželani italijanske narodnosti, v sedaj anektiranih krajih nam bodo vedno in vedno hoteli očitati imperialistični nacionalizem. Ga zanikavam in se mu upiram izrecno za se, za svoje kolege, za vse naše ljudstvo.

Mi torej, četudi se čutimo, v nasprotju z italijansko državo, kolikor nas je anektirala proti naši volji in proti našim aspiracijam, se ne čutimo v nasprotju s italijanskim narodom (odobravanje na levi), katerega, to lahko zagotovim z mano vestjo, proseč, da se vzame na znanje. Slovenci in Hrvati, ki so bili sedaj priključeni k Italiji, ne sovražajo. Oni ne sovražijo italijanskega naroda. Pozdravljam to prvo priložnost, ko zastopnik jugoslovenskega ljudstva ni ma več govoriti s komisari, s karabinerji, in naj si bo tudi z ministri ali načelniki uradov, nego končno govori z izvoljenimi sinovi italijanskega naroda (odobravanje). Gotov sem, da, govorče naravnost, odprto, iskreno, če se ne bomo mogli ljubiti, se bomo vsaj spoštovali.

Hočemo zahtevati za nas pred vsem pravico, govoriti slobodno in odkritosrčno, odkriti vam popolnoma našo dušo, vse, kar je v njej narodnega čustva in bolesti in obžalovanja in užaljenosti. Ni druge poti, da se srečamo, da se razumemo, razen odkritosrčnosti; morda se bo med diplomati hodilo po drugih potih, ali mi, sinovi modernih časov, demokraciji in pravem omenu besede, sinovi širokih mas, demokratični tako, kakor so posebno jugoslovenske mase, priznavamo samo eno pot, pot odprte moške besede.

In zato mi bodi dovoljeno povedati vam pred vsem v kratkih besedah kakšen je položaj, v katerem nas je zatekel pozdrav Krone, položaj, ki nam mora narekovati čisto druge besede, kakor so predlagane v adresi za odgovor na stolni govor. Moram pred vsem opozoriti nekatere dejanske okoliščine. Anektirano ozemlje, ki ga sedaj imenujemo Julijsko Benečijo... (Glas od skrajne desnice): »Zmerom, od stoletja do danes.«

Wilfan: »Sedaj se uradno imenuje Julijska Benečija, ali to ni zgodovinsko ime. (Medklci na skrajni desnici, hrup.)«

Wilfan: Rad se bom odzival v interesu odkritosrčnosti, v interesu razprave na vsako prekinjenje, če bo imelo smisel, pred vsem pa, če bo razumljivo. Storitve mi veselje in pridite bližje (Veselosost.)

Dežela torej, ki jo bom za to, da napravim veselje kolegi, imenoval Julijsko Benečijo, ki se pa do l. 1854, ko je Graciano Ascoli izumil to ime, ni tako imenovala....

Glas skrajne desnice: »Zmerom, zmerom, od Julija Cesarja!« (Močan hrup.)

Wilfan: ... v tej deželi tako imenovani je večina prebivalstva, toliko no številu kolikor tudi po obsegu ozemlja v narodnem smislu, jugoslovenska. To so na koncu konca dokazale tudi volitve vkljub temu, da so se te volitve izvršile na škodo Italije. Zakaj mislim, da bi bilo mnogo bolj koristno za Italijo — ne govorim o nas, ampak o celi Italiji — da se naš vstop v italijansko ustavno življenje ne bi bil zasenčil po takšnih volitvah, ki niso bile politične volitve, ampak grozota, grdobija, sramota. (Glasen protest in hrup na desni in v sredini. Odobravanje in nekaj ploskanja na skrajni levisi.)

Wilfan: ... nekaj infamnega (Zivahni napadi od skrajne desnice, protesti močan hrup.)

Wilfan: Naše četudi skraćeno število bi moralo biti zadostno, da prepriča, da nas je v tisti deželi močna jugoslovenska skupina. Ko se bodo delale statistike, priporočam, da naj se napravijo vsaj tako dobro, kakor so bile avstrijske.

Predsednik: Posl. Wilfan, sem tukaj da varuemo slobodo besede za vse, ali moram Vas vabiti, da bodite bolj opreznosti in da spoštujete čustva italijanske zbornice (zelo živahno slovo ploskanje na vseh straneh, razen na levi, tudi tribune ploskajo, močan hrup, poslanci skrajne desnice hočejo zapustiti dvorano.)

Predsednik: Sedite, sedite! Gospodje kvestorji, storite sesti! Posl. Wilfan, nadaljujte!

Wilfan: Poslani smo od jugoslovenskega ljudstva v to zbornico da pridemo v stike, da govorimo, da se sporazumemo, da najdemo pot, da pridemo do stanja, ki naj bo znosno za nas.

Glas: Pa ne, da provocirati!

Wilfan: Če so moje besede, a tega ne priznavam, ker nisem imel tega namena, mogle imeti kakšen pomen, ki bi se lahko tolmăčilo kot žalitev za italijansko zbornico, prosim, da se vzame na znanje, da se je to zgodilo popolnoma proti moji volji. Tržaški kolega odvetnik Sovich lahko potrdi, kaj pomeni govoriti o statistiki. Hotel sem samo izraziti željo, da se statistike napravijo boljše kakor za avstrijskih časov. (Medklci s klopji na levi, komentiranje in hrup.)

Predsednik: Incident je zaključen. Prosim tiho!

(Medklci, medklci posl. Coda.)

Predsednik: Posl. Coda, kličem Vas k redu! Nadaljujte, posl. Wilfan!

Wilfan: Če je res, da je v tisti deželi večina jugoslovenska, (Glas z desnice: Ni res! Komentiranje.)

Predsednik: Molčite! boste govorili potera, da ozvrite.

Wilfan: ... bi morala tista dežela pripasti jugoslovenski narodni državi in ne italijanski narodni državi. Iznesli so se na dan geografski in strateški razlogi, ki jih pa mi v spoštovanju temeljnega načela narodnosti ne moremo priznati za zadostne.

Skušal bom biti kratek, da vnosam naše misli, in si bom dovolil prečitati izjavo:

Jugoslovenski poslanci imajo čast podati sledečo izjavo:

Suvereniteta kraljevine Italije se je raztegnila na dežele ob severni obali Jadranskega morja v pravnem oziru samo po rapalski pogodbi od 12. novembra 1920. in po naslednji aneksiji, ki je stopila v moč 5. januarja 1921.

To se je zgodilo brez slobodne in pravilne privolitve in proti narodnemu značaju prebivalstva, ki je med ustjem Soče in novimi mejami po večini ne italijansko nego jugoslovensko.

Prazno je ostalo upanje, da bo kraljevina Italija, ki se je zasnovovala na narodnem edinstvu in rodila iz plebiacitov, spoštovala tudi v tem primeru narodnostno načelo in pravico narodov, da sami odločajo o svoji usodi.

Protest, ki ga, ne bolj upravičuje, ker

ga bolj upravičiti ni mogoče, nego bolj poostreje krivično ravnanje nasprotujoče slovesnim obljubam, četudi ne formalnim jamstvom, — zakaj ta so se zares izrecno odrekla, — se ne zamore nikdar zadušiti v srcih Jugoslovenov, ki so sedaj podvrženi Italiji.

Jugoslovenskim poslancem je v dolžnost, da dajo tu, ob pričetku svojega delovanja, izraza terzu protestu in zato podajajo temu primerno, formalno in slovesno pravno zavarovanje, za sedanjost in vso bodočnost, v imenu Jugoslovenov novih pokrajin, italijanskih državljanov, pač pokornih zakonom, a zvestih svojim idealom.

Vstopeni smo v italijansko družino in vsakdo, če je dobre volje, bi bil moral ne glede na narodno čustvo želiti, da bi se bil naš vstop v italijansko ustavno okolnostmi na drugačen način. Kako so se stvari razvile od druge dne okupacije? Po obljubah, ki so se dale tudi v javnih oglaših, ki so takrat bili tiskani še tudi v jugoslovenskem jeziku, smo pa doživeli režim tlačnja, režim, ki je bil surov in okrut, v žalostnem protislovju s tem, kar si je naše ljudstvo pričakovalo od italijanske vojske in od italijanskega ljudstva, ki sta prišla v deželo kakor osvoboditelja.

(Zivahni medklci in zelo živahni rotesti, hrup.)

Gasparotto: Naši vojaki so vas rešili lakote.

Predsednik: Posl. Wilfan: Spomnite se, da se je italijanska vojska pokrila s slavo!

Giolitti: Posl. Wilfan, imam dolžnost, protestirati v imenu vlade proti žalitvi, ki se jo izrekli proti italijanski vojski (zelo živahno ponovno ploskanje, ki se mu pridružujejo tudi tribune, ponovni klici: živila vojska!) Posl. Wilfan, Vi delate zelo slabo uslugo ljudstvu, ki ga zastopate, vzbujajoč misel, da Vaša častva deli ljudstvo, ki bo, tega smo gotovi, zvesto izvrševalo zakone in znalo spoštovati Italijo, kakor je Vi ne znate spoštovati. (Zelo živahno dolgo ploskanje.)

Predsednik: Sedaj prosim mir in pustite govoriti. Posl. Wilfan, nadaljujte!

Wilfan: Italijanski jezik ni moj materin jezik. Če ga govorim, moram priznati, da ga ne govorim s tisto popolnostjo, kakor bi bilo potrebno. Če sem rekel »vojska«, gotovo nisem mislil na napravo kot takšno, ne na skupnost vojske. (Hud ropot, medklci.)

Glasovi: Dosti, dosti!

Wilfan (med hrupom): ... Hotel sem govoriti ne o vojski, nego o vojaških oblastvih, katerih delovanje mi mora biti dovoljeno kritizirati. In da svojo misel se bolj pojasnim, in da dokazem temeljenost svoje kritike, povem, da so nam civilne oblasti, ko smo mi prinášali svoje pritožbe, odgovarjale: »Kajajte, dobro veste, da je vojaški režim izjemem režim. Sedaj gre za vojaško okupacijo in jo morate prenašati. Počakajte, da ta izjemni režim preneha!« Mislim, da nisem storil drugega, kakor se poslužil svoje pravice. Nisem hotel nikogar razžaliti, in žal mi je, častiti Giolitti, da Vi, ki ste dosti bolj star od mladih kolegov fašistov, s svojo umnostjo me niste znali razumeti. (Siloviti medklci, napadi, hrup.)

Wilfan: (nadaljuje med hrupom in živahnimi razgovori): ... Razume se, da bi imel iznesti pritožbe našega ljudstva tudi v drugih ozirih, zlasti tudi glede spodarstvenih razmer. Vem, da si v tem oziru ne morem delati nobenih iluzij, ker so razmere v celi državi neugodne in ker je po vrhu italijanska uprava v naših krajih postavljena še pred posebno težko nalogo. Ali tu se hočem omejiti pred vsem na tiste pritožbe, ki se tičejo naše narodne zavesti. Naše narodno življenje se je začelo dušiti od prvega dne. Brani se raba našega jezika, iz uradov je bil izgnan. Delovanje naših društev se ovira na vse načine, še tako neškodljiva društva, kakor so naša pevška društva, so bila razpuščena ali se je vsaj preprečilo njihovo delovanje. Vsa izraz narodnega čustva, ne jugoslovenskega v političnem, nego v etničnem smislu, se smatra kakor manifestacija, naperjena proti Italiji (živahno pogovarjanje in medklci). Če vidite že v tem, da Jugosloveni živijo na jugoslovanski način, sovražnost proti Italiji, potem vidite, da so naše pritožbe upravičene.

Bolje bo z ozirom na vaše razpoloženje, da odložim razlaganje naših pritožb na drugo priložnost. Vidim, da nam mesto odkrito, odkritosrčno govoriti, kakor sem nameraval, se bom moral navaditi, priobčevati svoje pritožbe v majhnih dozah. Za danes se omejujem na to, da rečem, da če smo slišali lepe besede, mi pričakujemo dejanj in čaka mo, da se zgodi to, kar je rekel častiti De Nicola, da se nam bosta izkazala najvnetejša skrb in nazglobokejša spoštovanje za vse, kar se tiče naše narodne zavesti. Hočem zaključiti:

Jugoslovenski poslanci imajo čast, podati v imenu jugoslovenskega prebivalstva in v svojem imenu sledečo daljnjo izjavo:

Jugosloveni, ki so postali sedaj italijanski državljani, se popolnoma zavedajo svojega položaja. Znano, da jih, poleg prirodnega edinstva plemena, jezika, čustev, kulture, tradicij, ki jih spaja z narodom Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki se skupno nazivajo Južni Slovenci ali Jugosloveni, sedaj združuje z italijansko nacijo močnega vez državnega edinstva.

Novi italijanski državljani jugoslovenske narodnosti so se odločili in so pripravljeni izjaviti iz položaja, ki se je tako določil, vse posledice. Ravnotako, kakor imajo pravico zahtevati najvnetejšo skrb in najglobokejšo spoštovanje za vse, kar se nanaša na njihovo narodno zavest, tako prevzemajo tudi vse obveznosti, ne samo tiste, ki jih nalagajo zakoni, nego tudi tiste, ki izvirajo iz samega dejstva državnega sožitja, s tem, da bodo, v mejah svojih moči in svojega posebnega položaja, sodelovali, da bi se dosegli skupni ideali človečnosti, kulture, moralnega in materialnega napredka.

Z ozirom na takšne namene in nagone njihovi rojakov je jugoslovenskim poslancem jasno začrtana pot, ki naj hodi po njej, toliko v splošnih vprašanjih kolikor, v prvi vrsti, pri varovanju in pospeševanju posebnih interesov, ki so jim poverjeni.

Trudili s bodo, udeležujoč se zborniških del z lastnim odkritosrčnim in lojalnim, četudi skromnim delovanjem, da postanejo vredni ne samo zaupanja svojih volilcev, nego tudi čustev kolegijskosti, ki jih upajo tu srečati, vračajoč jih z vsem srcem.

Wilfan: (v osebni zadevi): Očitale se mi je, da nisem rekel resnice, da sem zavijal, da sem obrkoval. Ni to trenutek, da dokazem ne samo svojo dobro vero, ampak tudi objektivno resnico tega, kar sem rekel. Zaupam, da, če bo odbor za verifikacijo volitev hotel iti na dno vprašanja, in če bo, kakor pravilnik dopušča, izvršil obširno preiskavo na licu mesta, se bodo ugotovile ne samo vse nezakonitosti in nasilnosti, ki so se zagrešile o priliki volitev, nego da se bodo tudi pojasnile etnične in politične razmere dežele. (Medklci, hrup.) Želim samo to, da se napravi popolna luč. To je volja vseh volilcev, s katerimi sem z dovoljenjem fašistov model govoriti, vseh volilcev, ki so nas izvolili: nič drugega nočemo, kakor da se reče resnica, resnica, resnica. (Hrup. Medklci!)

Italijanska zbornica

Za avtonomijo Tirolskega

RIM, 24. Predsednik De Nicola otvoril sejo ob 15. Nadaljuje se razprava o odgovoru na prestolni govor. Prvi govori trentinski poslanec ljudske stranke De Gasperi. V očigled protesta nemškega poslanca Waltherja proti aneksiji osmenja brezuspešne boje trentinskih zastopnikov v avstrijski zbornici za avtonomijo italijanskega naroda, podvrženega Avstriji. Spominja Cesara Battistina in pozdravlja italijansko vojsko in kralja v imenu trentinskega ljudstva. Govornik je za avtonomijo novih pokrajin, toda ne tako, kakor jo zahtevajo nemški poslanci. Sedanji generalni vladni komisari naj bi ostali z vsemi sedanjimi pravicami in občine naj bi bile neodvisne od državnih organov. Taka upravna ureditev bo omogočila sodelovanje z onimi plemeni, ki so vedno vpisala v našo domovino in jo sovražila.

Tuntar (komunist): V avstrijski zbornici ste glasovali za vojne stroške.

De Gasperi: Vedno smo bili Italijani.

Tuntar: Tukaj se delaš za Italijana!

Pohvala stare Avstrije

De Gasperi poudarja, da so domnevne zgodovinske pravice nemškega naroda Trentinskega le izraz habsburškega nasilja nad Trentom. Obžaluje, da prestolni govor ne govori o krajevnih avtonomijah novih pokrajin in se strinja z Mussolinijem glede potrebe odprave avstrijske uprave in zakonodajne ureditve v novih pokrajinah; smatra pa, da bi se moral ohraniti oni del socialne zakonodaje, ki je boljša od italijanske, in da bi se spoštovale nekatere koristne sodne in upravne ustanove (ugovarjanje). Pričakuje, da bo znala Italija izkoristiti dobre strani tuje kulture. (Zivahno odobravanje na desnici.)

Komunisti proti parlamentarizmu

Komunist Gundi je predložil to le resolucijo: »Zbornica vidi v sedanjih vladnih gosodovnih aparat, postavljen v roke privilegirane stanu, graja njeno politiko in prehaja k dnevnemu redu. Govornik izjavlja med neprekidnim prekidanjem s strani fašistov, da govori ne samo kot delavec temveč tudi v imenu italijanske sekcije Tretje internacionale. Poudarja, da je komunistična stranka protiparlamentarna in proti-

monarhična in da pričakuje boljše bodočnosti samo od proletarske diktature.

Turati proti Giolittiju. — Laskanje ljudski stranki

Med splošno pozornostjo začne nato svoj govor socialistični poslanec Turati, ki pravi, da je vedno ostro obsojal razpis volitev kot zločin proti državnim koristim, ki jih je vedno imel pred očmi brez oziroma na stranke. (Odobravanje.) Ta vladni čin je imel ves značaj državnega preobrata. Svaril je Giolitti, ki si je v prejšnjih časih pridobil zaslužio nasproti proletarskemu stanu, katere se danes, vkljub vsemu, ne morejo pozabiti, toda Giolitti mu je odgovoril, da bodo volitve napravile red v državi. Toda volitve so, žal, naredile položaj še hujši, ker so skoraj vzakoni le nasilje. Upalo se je tudi, da bodo volitve oslabilе socialistično stranko in zagotovile vladi boljšo oporo v zbornici. Toda vkljub vsemu ima nova zbornica prejšnji značaj, izvršimši nekoliko manj besednega nasilja na skrajni levisi, katero je nadomeščeno z novo fašistovsko parlamentarno skupino. Vrnili ste se bolj močni oni dve stranki, socialistična in ljudska, ki te najboljše organizirani in se čutite danes bližji nego prej zaradi spomina na skupno obrambo, katere potreba ni še morda izginila. (Odobravanje na skrajni levisi. Pri-pombe.)

»Ali je bilo torej potrebno razpisati volitve?« je vprašal govornik.

Giolitti: Za me dal

Turati: Za me ne! In evo, zakaj smo si bližji z ljudsko stranko: zaradi skrbri za skupno obrambo in zaradi nevarnosti skupnih podjetij (odobravanje.) Resnica je ta, da je edino vlada danes premagana, vlada, ki bi bila morala odstopiti, če bi imela v sebi kaj iskrenosti in poguma. In kaj pomenijo ti glasovi o rekonstrukciji vlade?

To je znak vladne slabote. Čuti li vlada to slabost?

Giolitti: Ne!

Socialisti in domovina

Turati: Tim slabše za vladol! Pravil pogum bo pokazal danes tisti, ki bo znal razbiti kolo nasilja in trpeti nasilje, ne odgovarjajoč z nasiljem. Treba se je dvigniti nad strankarstvo, nad žalostno bilanco mrtvih na obeh straneh, četudi se bo kdo čutil ponižan, treba je odločiti orožje na obeh straneh in se spomniti, da stojita nad vsemi strankami Italija in človečnost. (Zivahno odobravanje, tudi med fašisti. Socialist Zilocchi zavpije: Živel italijanski narod! Novo odobravanje.)

Posledice vladne pristranosti

Odgovornost za sedanje žalostne razmere pada na vlado, sedanje in prejšnje, ki ni znala potlačiti nasilja in ker se je pokazala stroga proti slabotnemu in popustljiva proti za sedaj navidezno močnejšim. (Medklci na skrajni desnici.)

Predsednik poziva molitice k redu.

Pravica je potlačena, nadaljuje Turati, proletarske organizacije so ogrožane, civilizacija in država ste uničeni. S tako vlado se ne more sodelovati. Vse osnovne pravice, vsa jamstva za osebe in imetje so danes v resnici odpravljene in vse določbe kazenskega zakonika se danes nezakazovano kršijo. (Zivahno ugovarjanje. Zivahno odobravanje na skrajni levisi. Predsednik poziva fašiste k redu. Mussolini pošlje posl. L. Francoja k fašistovskim kolegom s prošnjo, naj bodo zmerni v medklcih.) Zaradi te trajne odsotnosti pravice in države padajo vse državne zavore, ki krotijo živinske nagbe v človeku in naroda civilizacija bo šla v pogubo. Ker je eden najboljših nasprotnikov prošil pomirjenje duhov, upa govornik, da je ta klic iskren in da ne bodo nasprotniki postali sužnji svojega lastnega pridiga vanja nasilja. (Odobravanje.)

Poziv na skupno delo: »Živila Italija!«

Turati poudarja, da je Italija izšla iz vojne zmagovito, toda izkrcavala in grozovito pretresena, in da jo more rešiti le močna in odločna vlada, ki bi pritisnila razdiralne moči. »Pol Italije je treba šele narediti, a pol popraviti!« je vzkliznil Turati, pozivajoč na delo vse ki so dobre volje. Turati je ob zaključku svojega govora poudaril, da socialistična skupina ne more odobriti odgovora na prestolni govor ne vladnega delovanja. Govornik je končal svoj govor z vzklikom »Živila Italija! Živel socializem!« kar je zbornica sprejela z burnim odobravanjem.

Cerkev in država, šole in analfabetizem

Poslanec ljudske stranke Martire je predložil resolucijo, v kateri poudarja potrebo svobodne politike na polju šolstva in potrebo boja proti nepismenosti. Stavljaja zbornici na srce, naj se bavi z vprašanjem socialne skrbil in izraža končno upanje, da se bo poravnal spor med državo in cerkvijo, ker zakon o

Vesti iz Istre

Dolina. Ker se raznaša govorica, da so bile vse glasovnice volišča v Dolini dne 15. maja t. l. o priliki volitve v državni zbor uničene, se mora resnici na ljubo povedati, da so te prazne govorice nastale morda vsled tega, da »Edinost« ni prinesla volilnih podatkov za Dolino.

Celi Breg se je pri volitvah izkazal močnejši. Glasovalo je nad 82%, in sicer izključno za naše jugoslovanske poslance, in to kljub groznemu pritisku fašistov ter zadržanju komisije, ki je začela še le ob 11. uri z klicanjem imen. Rezultat je bil sledeči:

Dolina sekcia 34: Lipa 466 glasov prednost Willan 466, prednost Stanger 466; Blok 2 (vol. komisar in pisar), komunisti 5.

Boršt sekcia 35: Lipa 359 uničena 2; prednost Willan 357, prednost Stanger 357; Blok 2 (komisar in pisar).

Osp sekcia 36: Po fašistih zažgano volišče. Nasle so se v žari sledeče glasovnice z lipovim cvetom: 75 zavito (celih) z glasovnico »Lipa«, 91 zavito (deloma ožganih) z glasovnico »Lipa« in 67 zavito (nadpolovico ožganih) z glasovnico »Lipa«, skupaj 233 glasov za jugoslovanske poslance. Imamo tedaj vsega skupaj 1058 glasov, združenih pod slovensko lipo. Od manjkajočih je 80% odsotnih v Ameriki in drugod. Drugim pa je volilni komisar zabranil vstop v volišče. — Zaupnik.

Vesti iz Goriške

Begunci se vračajo. Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani je s koncem tekočega meseca ukinita begunsko podporo, ki so jo dozdaj dobivale begunske družine, oziroma osebe, brez zaslužka. Ker bodo obenem, kakor tuje, odpravljene tudi ugodnosti za prosto vožnjo ob vrtnitvi, ter se hoče begunsko vprašanje končno likvidirati, so se v zadnjih tednih vrnilo mnogoštevilni begunci. Skoro brez izjeme so to ljudje, ki se nameravajo stalno naseliti v Jugoslaviji. Večje število družin se je vrnilo v goriško okolico.

V Mirnu pri Gorici, kjer je bila pred vojsko zelo živahna strojarska, čevljarska in kamnoseška industrija, se počasi zopet oživljajo stari obrati. Obnovitev nekaterih strojev je ravno v teku. Čevljarska obrt, ki trenutno tudi trpi pod vsesplošno gospodarsko in trgovsko krizo, se je bila že prav lepo opomogla in upamo, da bo sedanje težave srečno prenesla. Naša dobro poznana »Čevljarska zadruga«, ki ima tu svoje že pred dobrih letom obnovljeno tovarno čevljev »Adria«, se je pretekli teden vrnila s svojim celotnim strojnim inventarjem iz begunstva. Sedaj bo svoje, že itak obsežno podjetje popolnoma modernizirala. Želimo ji prav obilo uspehov! Škoda, da si še kamnoseška obrt ne more pomagati na noge. Uverjeni smo pa, da se bodo tudi za njo razmere zboljšale. Za sedaj jo krepko nadomešča stavbniška obrt, ki se bo kakor kaže v prihodnjih mesecih že znatno poživila.

Gospodarstvo

Zadružna zveza v Trstu je razposlala dne 23. junija svojim članicam sledečo okrožnico. I. Da zamoremo predložiti na pristojnem mestu vloge glede vojnih posojil. Vas uljudno prosimo, da nam z obratno pošto naznanite:

1. Koliko vojnih posojil ima Vaša zadruga v nominalni vrednosti?

2. Koliko vojnih posojil izkazuje zadruga v bilanci koncem leta 1919 ali leta 1920. (Zadruge, ki imajo že bilanco za l. 1920, naj vza- mejo stanje vojnih posojil leta 1920, če je še nimajo, pa stanje leta 1919).

3. Natančen naslov težave, ki hrani listine o vojnih posojilih.

4. Ali so listine vojnih posojil zigosane za strani italijanskega zakladnega nadzorništva?

5. Ali poseduje zadruga razen avstrijskih vojnih posojil še kake druge vrednostne papirje, ki se nahajajo v shrambi onstran meje; naj se navede zavod, pri katerem so v shrambi.

II. Pri tej priliki opozarjamo naše članice, ki so bile prej vključene pri kakih Zvezah v Jugoslaviji, da tam takoj članstvo odpovedo. V slučaju, da se je kakim članicam računal upravni prispevek naj nam to javijo z navedbo zneska in leta, za katero se jim je prispevek zaračunal, da nam bode mogoče pri dotičnih zvezah proti takemu obremenjanju nastopiti.

III. Nekaterim zadrugam je zakladno nadzorništvo odklonilo 20% povzrač na vloge, češ, da niso v pravem času t. j. pred 30. junijem 1920 vložili prošnje. Proti takim rešitvam treba rekurirati, ker je bilo že nekaj rekurzov, ki jih je Zadružna zveza v Trstu storila, ugodno rešenih. Prizadete zadruge naj se zato takoj obrnejo na Zvezo, da jim bo šla na roko.

Cena plinu in električni energiji v Trstu. S 1. julijem se bo znižala cena plinu od 1.50 lire na 1.30 lito za kubični meter, cena električni energiji za pogon motorjev in za kurjavo od 2.70 lir na 2.20 za kv po normalni tarifi, od 1.20 lire na 0.70 lito za kv po nižnji tarifi. Cena električni energiji za razsvetljavo ostane za sedaj nespremenjena. Plinarna naznanja, da se bo dobil koks pri prodajalcih kuriva po 45 lir za q, franko zaloga prodajalca. Večje količine (najmanj 10 q) se lahko kupijo direktno v plinarni po 40 lir, franko plinarna, se pa morajo odpeljati z lastnimi sredstvi.

Načrt za železnice v Jugoslaviji. Udruženje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov je izdelalo načrt za mrežo državnih železnic. Po tem načrtu se imajo one zveze, katere so se že začele graditi, dovršiti najkasneje v treh do štirih letih. V načrtu so potem tudi proge, ki naj se začnejo graditi čim prej, da bodo lahko dovršene v desetih letih. Načrt predvideva končno tudi gradnjo manj važnih železnic, s katero se ne mudi Bog ve kako. Zveza z morjem se ima po tem načrtu urediti tako, da bodo tekle proge proti lukam, ki ležijo med Reko in Senjem, proti splitski in šibenjski luki ter končno proti Gružu, Boki in Baru.

Viri bogastva v Jugoslaviji. Konzul Zedinjenih držav v Belgradu K. S. Patton sodi: Viri bogastva so v Jugoslaviji v glavnem nedelani naravni proizvodi. Od teh proizvodov preostaja največje množine za izvoz. Izvažajo se lahko tobak, opij, žito, baker, bauxit (aluminijev hidroksid), aluminij, cvetje krizantem (Pyrethrum Parthenium), češnje, cement, les in goveda. Za izvoz v Zedinjene države pridejo v prvi vrsti v poštev baker, bauxit in cvetje krizantem. Jugoslovanske češnje so za ameriška tržišča predrobne in neprimarne in tobak za okus ameriških kadilcev prelahak. Vsled izvoznih težav je proizvodnja bakra padla v tako veliki meri, da ga bržkone ne preostaja za izvoz prav nič. Glavni vzrok, iz katerega se trgovina Jugoslavije z Zedinjenimi državami ne more razviti je v tem, ker Jugoslavija nima veliko takih stvari, ki bi se mogle prodati v Zedinjenih državah. Poleg tega so tudi prometna sredstva, bodisi prekomercenka bodisi železniška v Jugoslaviji, jako pomanj-

ljiva. Temu se pridružijo še carina in razne omejitve izvoza. Luke, ki pridejo za izvoz iz Jugoslavije v Zedinjene države v poštev, so Trst, Solun, Dubrovnik in Split. Luk bi torej ne manjkalo, toda vsled neurejenosti notranjih železniških razmer na Balkanu so zakasnitve s pošiljatkami na dnevnem redu. Težkoče povečajo še okoliščine, da sta Trst in Solun v oblasti drugih držav ter je Solun skoraj vedno z blagom natrpan, Dubrovnik in Split pa nimata rednih paroplovnih zvez in sta zvezana z zaledjem samo z ozkotirnimi železnicama.

Vinske cene na štajerskem. V »Ptujskem listu« je bilo nedavno citati, da cene štajerskih vin padajo vsled tega, ker so vinogradniki in vinski trgovci prišli baje do prepričanja, da ne bodo mogli po tako visokih cenah svojih velikih vinskih zalog prodati. Te informacije Banatu so cene vin res nekaj kron padle; nagled vinskega trga pa niso čisto natančne. V sprotino pa so vinske cene v Sloveniji za par kron poskočile. — Kljub temu, da se obeta na štajerskem dobra vinska letina, ni o padanju cen štajerskih vin niti govora. Zaloge izvrstnega letnika 1920. so prav skromne in se bo to vino prodajalo vsaj za isto ceno kot sedemnajstnik (vino iz leta 1917.), ako ne celo dražje. Ker občinstvo v poletnem času ne pije rado Banatana radi prevelike mehkoče, je razumljivo, da bo vpraševanje po štajerskem svežem in aromatičnem vinu veliko. Cene štajerskih vin iz leta 1920. so po kakovosti od 20 do 35 kron od kleti. Vinske zaloge tudi niso tako ogromne, kot se je to splošno splošno domnevalo. To pa zategadelj, ker so bile letine 18, 19 in 20 kvantitativno slabe, nadalje, ker popijejo vinogradniki sami splošno več vina kot pa v časih pred vojno in v glavnem, ker se konsum prvotnih štajerskih vin v Jugoslaviji ne prestopa dviga. — Na štajerskem kažejo vinogradi povsod prav lepo.

Move takse v Jugoslaviji. Generalna direkcija posrednih davkov je predložila ministrskemu komiteju, v svrhu proučevanja, projekt novih taks.

Broderska delavnica v Belgradu. Belgradski ekonomsko-finančni komite je na svoji zadnji seji pretresal vprašanje o ustanovitvi broderske delavnice v Belgradu. Celotno zadevo je komite predložil ministrstvu financ v daljno proučevanje.

Nova banka v Belgradu. Te dni je začela v Belgradu poslovati nova banka pod naslovom »Srpsko-švajcarska banka«. Temeljni kapital znaša 5 milijonov dinarjev.

Slovaška lesna industrija. Stagnacija v slovaški lesni industriji zadnji čas pojema. Vzrok temu je dejstvo, da se kurs ogrske krone dviga, kar ima za posledico večji import lesa (za kurjavo) iz Slovaške na Ogrsko.

Nova banka v Mariboru. Bivši ravnatelj mariborske eskomptne banke snuje sedaj lastno banko. Del potrebnega kapitala so prispevali tudi razni mariborski trgovci.

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU

Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.

Delniška glavica in rezervni zadržak K. št. 223,930,000

Izvršuje kreditno vse bančne in menjaške transakcije.

Uradne ure od 9-13

MALI OGLASI

se računa po 20 stotnik beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotnik beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

HRANO iščeta dva gospoda v dobri slovenski družini, ki ne stanuje predaleč od uredništva »Edinosti«. Ponudbe na upravnishvo pod »Dobra hrana«.

PRODAJO se prešiči in nov voz. Rojan, Ver-nellis št. 451. 1094

ODVETNIŠKA pisarna išče vajenca, 14 do 16 let starega, večšega slovenščine in italijan-sčine. Ponudbe pod »vajenec« na upravni-štvo. 1096

GLASOVIR v dobrem stanju, se proda. Naslov pri upravnishvu. 1092

NA PRODAJ imam v Trstu in okolici hiše od L 16.000 naprej ter mlekarne in različne obrtnje. Ferdinand Štolfa, koncesionirani posredovalec. Trst, kavarna Fabris. 1093

PRVOVRSTNA TOVARNA z žitom in moko išče zmogljnega potnika, ki pozna deželne jezike. Ponudbe pod šifro »Granum« na upravništvo. 1091

ORKESTRON za gostilno, dobro ohranjen, kupim. Cena po dogovoru. Naslov pove upravništvo. 1089

PRODAJALKA z večletno prakso, izvečbana v vseh strokah mešanega blaga, se sprejme takoj. Pri ponudbah naj se navede svoje zadnje mesto službovanja, ter se reflektira samo na boljše moč. Podlogar & Petelin, Sv. Peter na Krasu. 1095

GOSPODIČNA iz dobre družine, izučena šivilja, sposobna tudi vsakega dela, želi vstopiti v službo pri dobri družini. Naslov pove upravništvo. 1086

HISA obstoječa iz dveh stanovanj in skladišča, se proda. Stanovanje in skladišče takoj na razpolago. Pendice di Scorcola 418. 1098

TRŽAŠKA HARMONIKA, nova, lasten izdelak, se proda. Via S. Ermacora 1, V. Rojan, (pri vojašnici). 1099

V TOREK zjutraj od 10—12 predpoludne se vrši v ul. Cunicoli št. 4, izredna prodaja poročnih, modernih sob za L 700.— 1101

GOSPODSKA vila, Pendice Scorcola, 5 sob, izba, kuhinja, 2 sobi, sobica, kuhinja, 2 stanovanji, 2 vhoda, 2 vrta, se proda po zmerni ceni. Stanovanji prosti. Kremser, Carducci št. 28. 1102

GOSTILNA z inventarjem in dekretom, skupno s hišico, stanovanjem, vrtom, vse ograjeno, blizu tramvajske postaje v Škedinju, se proda po nizki ceni. Carducci 28, Kremser. 1103

ZABICE, angleške ključavnice, ključke, mizar-ske klopi, pile, vijake, kleščke, žreblje in žico ima na prodaj Zaloga železnine, Via Fabio Lilzi 17. 1097

OKLIC. Išče se v neki zapušinski zadevi naslov Antona Grahič, ki je bil leta 1894 železničar v St. Veit a/d. Glan na Koroškem. Za posredovanje njegovega naslova plača 30 lir dr. Ivo Benkovič, odvetnik v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6. 1014

TRAVA za košnjo, 9000 m² se odda. Via Giu-stinelli 6, vrata 8, Salita Promontorio. 1087

DVE KOLESI v dobrem stanju, prodam po nizki ceni. Via Ruggero Manna 3, pritličje. 1038

STANOVANJE, obstoječe iz dveh sob in kuhinje, meblirano ali prazno, se išče. Ponudbe pod »Tako« na upravništvo. 1095

FOTOGRAF ANTON JERKIC, TRST, ulica Roma (poštna ulica) 24, Gorica, Corso Verdi (vrtna ulica) št. 36 priporoča se svojim sorojakom. 135

KROJACNICA August Štufar, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 23

NAZNANJAM slavnemu občinstvu, da sem poleg delavnice odprla tudi salon za izgotovljene zim-ske obleke in letne plašče ter raznovrstne ob-leke. Priporočam se za obilen obisk. A. Mer-melja Rieger, ulica Commerciale 3. 586

ZGANJARNO v ulici Media št. 22, kjer se dobi vsakovrstno pristno žganje in razni likerji po zmernih cenah, priporoča lastnica Marija Szolik. 33

ZGANJE na drčno in debelo, posebno pristen slivovec, dobiče v žganjarni, ulica Trento 18. Fran Szolik, lastnik. 33

KUHINJSKO in sobno pohištvo prodaja mizar Via Torquato Tasso, vogal Via Udine 28. Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela in poprave. 35

PRIPOROČA se dobroznana brivnica Jostp Jerman, Trst, ul. XXX. Ottobre 14. 137

UBIRALEC in popravljalec glasovirjev in harmonijev. Pečar Andrej, Trst, via Coroneo 1, V. nad. 853

POZORI! Srebrne krone in zlato po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, Via Madonnina 10, I. 740

PRIPOROČA se cenj. odjemalcem na deželi stara trgovina in zaloga kolonialnega blaga ter jestvin I. Wiegela & Co. prej Matija Milonij, via Ghega 10. Zmerne cene in solidna preostrelja! 1028

DVA MIZARSKA pomočnika sprejme takoj v trajno delo Franc Čelan v Postojni. 1039

ZLATO IN KRONE plačuje po najvišjih cenah F. Pertot, via S. Francesco 15, II. 824

DEČEK z meščansko šolo ali z dvema razre-doma srednje šole se išče kot učenec v tr-govino z manifikturnim, modnim in špece-rijskim blagom. Kje pove upravništvo. 1048

SLUŽKINJO za vsa hišna dela išče družina 2 oseb. Ponudbe pod »Pridna« na upravni-štvo. 1058

IŠČE SE služkinja, katera zna kuhati, za večjo trgovsko hišo na deželi. Reflektira se na moč od 25—30 let. Plača po dogovoru. Po-nudbe pod »Poštena« na upravništvo. 1065

Svetoivansko gospodarsko društvo »Narodni dom« v Sv. Ivanu

vknjižena zadruga z omejeno zavezo

vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil

v sredo, dne 13. julija 1921., točno ob 20 v društvenih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika in odobritev letnega računa za 1920.
4. Razni nasveti in predlogi.

ODBOR.

V slučaju nezadostnega števila članov, se bo re-čeni občni zbor vršil v nedeljo, dne 20. julija 1921., ob isti uri in ob vsakem številu navzočih članov. Z ozirom na važnost tega občnega zbora, se uljudno prosijo vsi člani, da se istega gotovo v pol-nem številu udeležijo. 508

VELIK SEMENJ

za govejo živino, prašiče in kra-marsko blago

se vrši v Štanjelu

v četrtek, dne 30. t. m.

ŽUPANSTVO ŠTANJEL.

Velika trgovina s posestvom

v jako lepem trgu Štajerske, železniška po-staja na glavni progi, dobro kloča in zelo lepo urejena, z zelo veliko okolico, velika skladišča in enonadstropna hiša, vse v naj-boljšem stanju, je zaradi starosti in bole-hnosti posestnika na prodaj. Polzve se natančneje pod naslovom »Poštni predal št. 53, Celje«. 506

Izredni občni zbor

Delniške družbe Kranjskih parnih opekaren

se vrši dne 10. julija 1921 ob 2 pop. pri g. Urbančiču v Trnovem

z naslednjim dnevnim redom:

Predložitev na novosestavljene bilance za leto 1919 in 1920.

URAVNI SVET.

POZOR!!

Samo že za nekaj dni nadaliuje
TVRDKA

GIUSEPPE STRUCHEL

Via Mazzini (vogal S. Caterina)

LIKVIDACIJO

bombaževine in svilenine po že znanih cenah.

Prava senzacija

Je naš omot oblačil

za L 74.50

OMOT A

OMOT B

m 3.20 finega volnega blaga

m 3.20 volnenega blaga in vse

podvlake

m 3.— zefira za srajco

m 1.30 satina

ovratnica

m 1³/₄ ghinges

2 robca

m 1 močne podvlake

2 para nogavic

m 1 kanepine

par gumbov

m 1.40 podvlake za žepa

pola bombaža

L 74.50

Blago prve vrste.

Blago prve vrste.

Podpirajte le one turške, ki inserirajo v našem listu.

40 Via Mazzini 40

(Vogal Via S. Lazzaro)

Neverjetno!

Samo za nekaj dni

□□□□

Voile, v vseh barvah, visok 65 cm po L 2.40 m

Bombaževina, močna, 80 cm po . . . L 2.80 m

Moška obleka, 3.20 m blaga, za . . . L 28.50 m

Moške nogavice po L 2.—

Brisalke od L 2.20 naprej

TVRDKA

F.lli Gentilli & Krizmančič

Zetev ječmena v Jugoslaviji. Iz notranjosti Srbije javljajo, da je v moravskem okraju že začela zetev ječmena. Zetev je zelo bogata.

Prodaja odkodninskih konj v Jugoslaviji. Komisija je iz Wiesbadna odposlala dva vlaka konj za državo S. H. S. En vlak 200 konj se bo prodal v Sabcu, drugi v Belgradu.

Nova premožna ležišča v Bosni. V Kukavici v Bosni so zaznali nova ležišča premoga, ki je zelo dobre kvalitete. Za eksploatacijo premoga se je ustanovila delniška družba z glavnico 3 milijonov kron.

Treji mednarodni velesemenj v Pragi. — Od 1. do 8. septembra 1921. (Dolje.) Industrija tkanin na Čehoslovaškem proizvaja 80% izdelkov nekdanje Avstro-Ogerske. Obrtnika bombaža s tremi in pol milijoni vreten ter 125.000 tkalnih strojev in 170.000 valcev za tiskanje vzorcev se osredotočuje na severnem Moravskem. Volna se dela v Brnu, Iglavi, Krnovu (Jägerndorfu), Liberci (Reichenbergu) kakor tudi na Slovaškem in šteje skoro pol milijona vreten in več kot 40.000 tkalnih strojev. Pralne lana iz okolice Trutnova (Trautenau) so svetovnoznane, ravno tako predilnice, ki izdelujejo poleg navadnega tudi fino damaskovo blago. Zelo znamenita je izdelava jute in svile. Izmed posebnih obrtnih omenimo izdelovanje pletenine, preprog, čipk in vezanja. V nekaterih krajih Slovaške izdelujejo doma krasne čipke.

Z izdelovanjem tkanin je ozko zvezana konfekcija, posebno na srednjem Moravskem. Za izvoz izdelujejo tovarne posebno fino perilo za dame in gospode. Konfekcije pa izdelujejo največ navadne in delavske obleke. Tkanin se izgotavlja veliko več, kakor jih je v čehoslovaški republiki potreba, vsled česar se jih izvažata velika množina.

Izdelujejo se tudi klobuki, slamniki in festi. Več kot polovica se jih izvažata.

Industrija kovin. Železarska obrt s 31 plavži in letno izdelavo 1.700.000 ton surovega železa ima svoja središča na srednjem Čehskem, na severovzhodnem koncu Moravske in na srednjem Slovaškem. Surovo železo dela 19 jeklarov in 15 livarn. Največ železa se dela v takozvanih Martinskich pečeh. Iz surovega železa se dalje izdelujejo v množičnih tovarnah lopate, cevi, vijaki, pile itd. Na izredni višini stoji izdelovanje mehaničnih konstrukcij s svojimi središči v Pragi, Brnu, Plznu, Mor. Ostravi in Bratislavi. Tu se izgotavljajo najraznovrstnejši stroji, posebno za tovarne gladkorja, piva in liha. Ravno tako znamenita je tudi industrija lokomotiv in vagonov. Na najboljšem glasu so tudi čehoslovaški osebni in tovorni avtomobili kakor tudi motorni plugi »Praga« in »Excelsior«, ki so posebno pripravljeni za preoravanje vsled vojne opustošenih pokrajin. Čehoslovaški poljedelski stroji so znani po celem svetu in se izvažajo kljub ameriški konkurenci v vse države. Znamenita je elektrotehnična obrt in izdelovanje drobnega železnega blaga, katero se izvažata v veliki množini. Omeniti je treba izdelovanje emailiranega blaga, od katerega se izdeluje 80% izdelkov nekdanje Avstro-Ogerske v Čehoslovaški republiki in izvažata 4 petine vseh izdelkov.

Konečno opozorimo še na izdelovanje gumbov, katero izvažata 9 desetink v inozemstvo. V 94 tovarnah se izgotovi letno 400 vagonov bisernastih, roženih, galitovih gumbov, dalje gumbov iz raznih kovin in sirovin. Čehoslovaška republika ima izmed vseh srednje-evropskih držav najpogostejše urejene notranje in gospodarske razmere, kar se tudi iz kursov tujih menjav dobro razvidi. Aktivna trgovinska bilanca je presenetila celi svet in z naglimi koraki hiti mlada republika k razvoju na gospodarskem polju. Praški semenj obsega najraznovrstnejše industrije, kar je razvidno iz sledeče statistike:

V letu 1920.: Število razstaviteljev 1930; število obiskovalcev 80.000. — V letu 1921.: Število razstaviteljev 2543; število obiskovalcev 127.000.

Svetovna stagnacija, katero so občutili tudi v čehoslovaški republiki, je imela, kar se trgovine tiče, tudi na praški semenj neugoden vpliv. Na drugi strani pa je bil moralni uspeh tega semenja tako velik, da je prvič z njim dokazana potreba praških semenjev, o katerih so se tuji nakupovalci zelo hvalevredno izrazili, in drugič podan jasn dokaz, da je Praga po mnenju tujcev središče srednjeevropske trgovine in ima vsled tega veliko prihodnost.

Prostor, na katerem se semenj vrši, leži zelo ugodno v neposredni bližini romantične Prage na koncu električne železnice. Število tramvajskih vozov k sejnišču se za čas semenja izdatno pomnoži.

Med palačami razstave so glavne obrtna palača, katera obsega 12.000 m², palača za stroje s 4000 m², zlatarski paviljon in dve drugi stavbi, katere obsega skupaj 30.000 m² pokrite plošče. Namerava se postaviti še več daljših paviljonov, kateri naj s časom izpremenijo Praško takorekoč v trgovsko, na obeh bregovih Moldave ležeče mesto, z drugimi besedami v nekako trgovsko Meko srednje Evrope.

Razstavljeni izdelki so v sledeče oddelke razdeljeni:

- I. Stavbna industrija
- II. Železarska obrt in kovine
- III. Elektrotehnika
- IV. Lesna industrija
- V. Tkanine
- VI. Konfekcija
- VII. Galanterija
- VIII. Usnje
- IX. Steklo in porcelan
- X. Umetnost
- XI. Kemija
- XII. Prehrana
- XIII. Godala
- XIV. Igrače
- XV. Sport
- XVI. Grafika
- XVII. Dragulji in zlatnine
- XVIII. Mešana skupina.

(Konec prih.)

— **Francoska plovba na Jadranskem morju.** Francoska paroplovna družba Les affrèteurs réunis, ki ima sedež v Parizu, je otvorila redno plovbo na Jadranskem morju med lukami Trstom, Reko, Splitom, Dubrovnikom in Kotorom na eni in Antwerpenom, Havreom, Bordeauxom in Alžerom na drugi strani. Imenovana družba vzdržuje tudi direktne zveze med Belgijo in Francosko ter Aleksandrijo, Beyruthom, Smyrno, Carigradom, Crnim morjem, Solunom in Marseillo. V jugoslovenskih lukah pristajajo trije parobrodi (Venus, Libertas in Lavar, 4300 do 3500 ton), in sicer vsak drugi ali vsak tretji teden. Družba razpolaga s 50 ladjami s 160.000 tonami.

— **Uvoz iz Romunske v Jugoslavijo.** Trgovinska in obrtna zbornica v Zagrebu javlja, da se po obstoječi srbsko-romunski trgovinski pogodbi od 23. decembra 1906 računa carina za blago romunskega izvora po najnižji tarifi.

Ta olajšava pa ostane v veljavi samo do 4. aprila 1922., ker je Romunska s tem dnem pogodbo odpovedala.

— **Angleški izvoz v Rusijo.** V angleški dolnji zbornici so izjavili zastopniki vlade, da se je po podpisu angleško-ruske trgovinske pogodbe izvozilo v Rusijo za 512.000 funtov sterlingov blaga. V aprilu t. l. je Anglija izvozila za 397.122 funtov sterlingov blaga v Estonsko. Vse to blago pa je šlo čez Estonsko v Rusijo.

— **Italijansko-švicarska trgovinska pogodba.** Trgovinska pogajanja med Italijo in Švico so se uspešno zaključila. Švicarski tisk pozdravlja novo pogodbo in se nadeja, da pomeni ta pogodba začetek mednarodne sistemizacije Švice glede industrije in trgovine.

— **Novo podjetje v Jugoslaviji.** V področju Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu se je 14. junija t. l. ustanovila nova delniška družba »Textil«. Glavnica novega podjetja znaša 15 milijonov jugoslovenskih kron.

— **Izplačevanje zavarovalnih svot s strani inozemskih zavarovalnic v Jugoslaviji.** Zagrebška trgovinska in obrtna zbornica poroča, da se bo na konferenci držav-naslednic v Rimu pretresalo tudi vprašanje, v kateri valuti naj izplačujejo zavarovalnice v državah-naslednicah zavarovalne svote onim jugoslovenskim državljanom, s katerimi so sklenile pogodbe o zavarovanju pred prevratom. Glede avstrijskih zavarovalnic se razen tega vsrjijo že sedaj neposredna pogajanja med avstrijskim in jugoslovenskim ministrom za trgovino. Angleške in ameriške zavarovalnice v Jugoslaviji pa nameravajo likvidirati ter oddati pod gotovimi pogoji svoje posle jugoslovenskim zavarovalnicam.

Švicarski tečaj.

ZENEVA, 24. Lira 28'10, marka 8'3625, avst. krona 1'06, angl. funt 22'1850, fr. frank 47'3875 dolar 5'9125.

Književnost in umetnost

Roman nemške revolucije. Avtor svetovno-znanega romana »Der Tunnel«, ki je doživel do danes že nad 200 izdaj, je spisal pod naslovom »Der neunte November« roman, v katerem popisuje postanek in razvoj nemške revolucije v letu 1908. Roman je bil spisan že kmalu po preobratu in stoji še popolnoma pod vtisom onih burnih časov. Kellermann zavzema v njem odločno protimilitaristično stališče.

TRGOVINA

na najprometnejšem prostoru Gosp. ul. mesta Maribora, obstoječa iz trgovskega lokala. 2 skladišč, 1 delavnice z elektr. razsvetljavo, se z ysem inventarjem proda. — Ponudbe na Anončni zavod I. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica št. 15. 505

Samo na debelo za preprodajalce!

Trakovi, moške in ženske nogavice, robci, čistilo za čevlje Brill, Ecla, Lit, različni glavnički, špagi, dišeča mila, kratače, vzmetne zaponke, igle in sukanec, žensko perilo, gumbi, cigaretni papir, pismen papir i. t. d. po dnevnih cenah

S. Nicolo 19 GIACOMO LEVI S. Nicolo 19

NARAVEN BRINJEVEC 45%

prodaja v sodih kakor tudi v steklenicah v veliki ali majhni količini, po zmerni ceni fco. postaja Pula. 492

Tovarna za kuhanje žganja, Fasana pri Pul. Vzori z navedbo cene se pošljejo na željo.

Prodaju se radi odlaska uz nisku ceno u Voloskom blizu mora

VILLA TEREZINA broj 84

sastoječa od vrta, sterne, u prizemlju dvie sobe, kuhinja, konoba, I. kat 5 soba, sa kuhinjom II kat 5 soba sa kuhinjom i balkonom, onda kuća br 35 sa stoji se od 4 sobe, kuhinje, pronicie, električno svetlo u kući. — Upliti se kod kod k. notara Antona 484

Na prodaj je graščina

na Dolenjskem ob železnici v lepem trgu. Njiv, travnikov in gozdov je 8 oralov. — Poizve se natančneje v »Dobrodolni pisarni« 483 Ljubljana, Poljanski nasip 10.

ŽUPANSTVO OBČINE PRUČINA

vabi vse one v tukajšnji občini pristojne, a izven iste živčice o sebe, da dopsljejo tukajšnjemu občinskemu uradu do 5. julija t. l. svoje natančno izpolnjene družinske liste (ime, priimek, očetovstvo, materinstvo, dan in kraj rojstva ter sedanje opravilo in bivaliče).

Te liste rabi županstvo za sestavo izkaza oseb, ki so glasom st. germanske pogodbe zadobile italijansko državljanstvo po polnem pravu (di pieno diritto).

501 Izredni komisar: Fr. Zorn I. r.

Dr. Leopold Mraček

zobozdravnik

500

Trst, Corso Vitt. Em. III št. 24

se je vrnil in ordinira zopet.

Izvoz živil iz Jugoslavije

kakor kuzuze, fižola, moke, sliv, krompirja in drugih deželnih pridelkov dobavlja le vagonске pošiljkatve najceneje trvdka 463

Paternost & Remic, Ljubljana, Jugoslavija

Naslov za brzojavke PAREM Ljubljana.

Velika zaloga in tovarna pohištva

A. JUG — Trst

Tovarna ulica sv. Martiri št. 21

Zaloga ul. sv. Lucija 5 in ul. dei Fabbri 10

Velika zaloga spalnih in jedilnih sob, kuhinjskega pohištva kakor tudi drugih predmetov. Delo solidno. Cene zmerno.

„Schichtovo milo“

znamka „JELEN“

Glavni zastopniki 473

FRATELLI FINZI

Trst, via Tintore 5

Telefon 1164

Tvrđka ALARICO LANTSCHNER

Lastnik UGO de VISINTINI

Trst Via Roma 28 (blizu Poste Telefon 198)

Delavnica za popraviljanje koles. Zaloga mot. koles in potrebnih. — Pnevmatik za kolesa, 31 motorna kolesa in avtomobile.

— ez stopstvo koles „STUCCHI“ —

ALOJZIJ POVH

Trst, telefon št. 3-29

Piazza Garibaldi 3 (pri Bariera)

Največjo izbero daril za birmo dobite samo v trgovini Piazza Garibaldi št. 3, (prej Bariera)

Kdor želi imeti krasno sliko po nizki

ceni, naj se obrne samo na

Fotografični zavod DAGUERRE

Corso Vittorio Emanuele št. 39

-- Razglednice od 10 lir naprej --

A. De Masi & G. Sferza

Mavricija Wackvltza nasledniki

Trst, ul. Torre bianca 32. Telefon 29-83

Velika izbira majoličnih in železnih peči, ekonomskih ognjišč in štedilnikov. — Izbira majoličnih plošč za kuhinje, kopeli in closet Velika zaloga plošč iz litega (tirolskega ali navadnega) železa in pečic za ognjišča.

Zaloga cementa, cementnih plošč, pečic, raznjev, vrat iz litega železa vsake velikosti 13

Upoštevajot splošno padanje cen

sledim istim, čeprav v lasno zgubo, nudeč čist. starim in novim odjemalcem priliko, nabaviti si po novih, brezkonkurenčnih cenah

pristna bela, črna namizna in izbrana vina

Obenem javljam, da se mi je posrečilo dobiti glavne zastopstvo in zalogo za Notranjsko ene najstarejših in največjih tržinskih trgov S. H. Megari: Žganja, konjak rum, špir t. Vermouth, Marsala i. t. d. Brzplačni vzorci s cenikom, samo trgovcem ozir. gostinčarjem, vedno na razpolago. Pridite pokušati! Priporoča se domača trvdka 499

Matenjavas - MILAN ŽNIDERŠIČ - Prestranek

!! ZNIŽANA CENA !!

Brinjevec 50° močan

po Lir 7.50 liter.

Pri naročilih nad 50 litrov dam sod

BREZPLAČNO. 454

C. Vecchiet - Alcolea

Trst — Via Donizetti št. 3 — Trst

KOŽE USNJE

ter vsi v čevljarsko obrt spadajoči predmeti

ulica Udine št. 49

(prej Belvedere)

Priporoča se

(27)

F. CINK

10% popusta	10% popusta
Čevljarnica FORCESSIN, Trst, (Via G. Caprin 5 (Sv. Jakob))	
Najboljši nakupovalni izvor OBUVALA za gospe, gospode in otroke	
Se priporoča cenjenemu občinstvu z zajemčenim blagom, ki je neprekosljive trpežnosti.	
Stara in poznana tržaška trvdka!	
10% popusta	10% popusta

ÖHLER

S pondeljkom 27. junija 1921 začne prodaja za konec sezije naših oddelkov za ženske obleke.

Na cene, ki so že znižane, dajamo

izjemne popuste do 50%.

Volneni plašči	od 20 do 50%
„ Tailleur	od 30 do 50%
„ Princesses	od 30 do 50%
Volneni in svileni površniki	20%
Svileni plašči	od 40% do 50%
Halje za obleke iz pletene svilenine	od 20% do 30%
Princesses in plašči iz pletene volnine	40%
Obleke fantazija, svilene in Crêpe Georgette	od 20% do 50%
„ etamin in Organdis	od 20% do 50%
Bluze iz etamina	od 30% do 50%
„ (svilene) in crêpe	30%
Volneni golf	od 10% do 40%
Svileni golf	od 20% do 30%
Perilo	10%
Ženski klobuki	od 20% do 30%
Dežniki in solnčniki	20%

Corso Vitt. Em. III.

št. 16

ÖHLER

Corso Vitt. Em. III.

št. 16